OŻYWIONY (*61*) *part praet pass pf*

ożywiony (*39*), **ożywion** (*22*).

Pierwsze o *jasne*; *drugie* o *z tekstów nie oznaczających ó*.

sg m N ożywion (*6*), ożywiony (*3*); ~ (*attrib*) -ony (*1*); ~ (*praed*) -on (*6*), -ony (*2*); -on *KromRozm I*, *RejAp* (*3*), *RejPos*; -ony *SkarŻyw*; -on : -ony *Leop* (*1*:*1*). ◊ *A* ożywion(e)go (*1*). ◊ *V* ożywiony (*1*). ◊ *f N* ożywionå (*2*), ożywiona (*2*); ~ (*attrib*) -å (*1*); ~ (*praed*) -a (*2*) *RejPos*, *RejZwierc*, -å (*1*) *WujNT*. ◊ *n N* ożywiono (*11*), ożywion(e) (*7*); ~ (*attrib*) -(e) (*1*); ~ (*praed*) -o (*11*), -(e) (*6*); -o *PatKaz I*, *RejKup*, *Leop*, *RejAp* (*2*), *KuczbKat*, *WujNT*; -(e) *SkarKaz*; -o : -(e) *RejPos* (*3*:*4*), *RejZwierc* (*1*:*1*). ◊ *A* ożywion(e) (*1*). ◊ *pl N m pers* ożywieni (*18*). *subst m* ożywion(e) (*1*) *KromRozm III*. *f* (*praed*) ożywion(e) (*1*) *RejPos*, ożywiony (*1*) *RejPs*, *n* (*praed*) ożywion(e) (*2*), ożywiony (*2*); -(e) *LubPs*; -y *RejPs*; -(e) : -y *RejPos* (*1*:*1*). ◊ *G* ożywionych (*1*). ◊ *A* ożywionych (*1*).

Składnia dopełnienia sprawcy: *ożywiony przez kogo*, *przez co* (*4*).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI i XVIII – XIX w. s.v. ożywić*.

1. *Przywrócony do życia*, *wskrzeszony*; *vivificatus PolAnt*, *Vulg* (*48*) : Iako w Iadamie wſziſczy vmieraią tak w Chriſtuſie wſziſczy będą ożywieny yeſly wyerzą ze Chriſtus vmarł y wſtał zmartwich tak też Bog ty ktorzy zaſneli prziwiedzie ſnim. *SeklKat* R2; To też wiez yako z Martwy wſtał A prawie to nąm prżikłád dał I naſſe vmarłe ćziało Choć będżje w Zemi leżało Iego Smierćzą od kupiono Iz też będzie ozýwiono *RejKup* ſ5; yákożkolwiek chory álbo obrażony członek/ może być vzdrowyon/ poki ſye ćyáłá dźyerży/ y owſſem y zmartwyony może być ożywyon/ zwłaſſczá gdyż tákyego lekárzá ma to ćyáło/ ktory y martwe krześi. *KromRozm I* O3v; Nád to/ ma ćyáło Kryſtuſowe tę właſnoſć/ iż y mártwe członki yego przez głowę/ to yeſt páná Kryſtuſá ożywyone być mogą/ y częſtokroć bywáyą. *KromRozm III* D5; *Leop* 1.*Cor* 15/22; Abowiem iáko przez Adámá wſzyſcy vmieráią/ ták y w Kryſtuſie wſzyſcy ożywieni będą [*vivificabuntur*]. *BibRadz* 1.*Cor* 15/22; *RejAp* BBv, 52v, 164, 168; á vmárli tákże ożywieni mocą Boſką rowno z żywemi będą ná powietrzu poſtáwieni *RejPos* 7; á będzye zábit Kriſtus/ á potym będzye ożywiono ciáło iego. *RejPos* 101v, 87, 112 [*4 r.*], 112v, [137]; *BiałKat* 201; vmárły w grobie Elizeuſzá leżący/ y vmárłe^go^ ſię ćiáłá prorockie^go^ dotykáiący/ ożywiony ieſt. *SkarŻyw* 279; *CzechEp* 295; Iezu trzećiego dniá po śmierći właſną twą mocą wielmożnie ożywiony/ zmiłuy ſię nád námi. *LatHar* 339; y corká Iáirowá ożywiona. *WujNT Luc* 8 arg, 1.*Cor* 15/22, *Eph* 2 arg, 1.*Petr* 3/18, *s.* 803 *marg*.

W połączeniu szeregowym (*1*): A ćiáło iáko/ ktore w tákiey zgubie y prochu y nieczći zoſtáie z bydłem y z ſzkápámi rowno? Y to wſkrzeſzone y ożywione y duſzy przywrocone będźie ná on oſtátni dźień *SkarKaz* 384b.

Wyrażenie: »zasię, znowu ożywiony« (*4*:*3*): *RejAp* 167v *marg*, 168, Ff4v; gdyż wieſz iż záſię ma być ożywione ciáło twoie *RejPos* 30, 221v, 256, 257v, Ooo3v; *RejZwierc* 178.

Szereg: »ożywiony a uwielbiony« (*1*): O iákaż tho będzie rádość oględáć ożywione á vwielbione ciáło ſwoie/ chodzić po obłokoch s Pánem ſwoim/ á pothym opánowáć z rozliczżnemi rádoſciámi/ wieczżne kroleſtwo iego. *RejPos* [136].

Przen: *Zbawiony*, *uwolniony od grzechów* (*13*) : *RejPs* 96; á národ ludzki/ ktory cżworáką ſmierćią był záginął/ miał być ich kazánim ożywiony *Leop* *2v; á kthorzy nie przyſtáli do nich/ á byli ożywieni

przez wodę á przez Duchá ſwiętego *RejAp* 167v, 167v *marg*, Ff4v; *RejPos* 223v, 256; ábyſmy/ wedle Proroká/ śinośćią iego zleczeni/ y śmierćią iego ożywieni znim zmartwychwſtáiąc/ żywot bez końcá/ y wieczne dobre mienie/ w Rayſkim kroleſtwie ośięgnąć mogli. *SkarŻyw* 1; Bo iedni grzeſzą tylko myſlą/ drudzy vczynkiem/ á trzeći iuż gniją w nałogu grzeſzenia: y przetoż iedni łácniey/ á drudzy trudniey bywáią ożywieni. *WujNT* 143.

W przeciwstawieniu: »umarły ... ożywiony« (*2*): iáko y Páweł ſwięty tego dokłáda piſząc do nas: Iż byliſcie iáko vmárli/ áleſcie iuż teraz z nowu ożywieni. *RejAp* 168; *RejPos* 112v.

Wyrażenie: »ożywion do żywota wiecznego« (*1*): gdyż Pan długo oczekawáć racży vznánia káżdego nedzniká ſwoiego/ gdyż tho obwołáć kazał: Iż niechce ſmierći żadnego/ iedno czeka áby ſie vznał á był ożywion do żywotá wieczнego. *RejAp* 83v.

Szereg: »odkupiony i ożywiony« (*1*): O iákom wiele duſz/ przenadrożſzą krwią twoią/ y niewinną męką twoią odkupionych y ożywionych/ zgorſzył/ záwiodł/ y iákoby zábił? *LatHar* 145.

2. *Posilony*, *wzmocniony*; *pocieszony* (*5*) : *RejPs* 32v; Iáko zá ſpráwą Ewányeliey miáły być ożywione zgłodniáłe ſerczá ludzi wiernych/ kthorzy/ ácz ye ſwiát zá śiroty pokłáda/ ále oni ſą dzyedzicy żywota wieczнego. *LubPs* F2v *marg*; ále iáko Dawid ciało ogrzewał ták też thy ogrzeway tę niewinną á ſwiętą kochánkę ſwoię [*duszę*]. A niczym iey inſzym beſpiecżniey nie ogrzeieſz/ iedno położ przy niey ony trzy Sunámitki/ á ony trzy zacne pánienki/ Wiárę/ Nádzieię/ á Láſkę. Tu wierz mi iżći będzie ták ogrzaná y ożywioná/ iżći dotrwa beſpiecżnie/ áż dopłynieſz do obiecánego á do wdzięcżnego onego portu ſwoiego. *RejZwierc* 127v, 237.

Szereg: »utwirdzony a ożywiony« (*1*): A tu dopirko ożywieſz z nowu/ á tu dopirko poſypieſz znowu ony ziarnká prawdziwe onym ieſzcże nie práwie zámárłym owiecżkam Páńſkim/ iż ieſzcże mogą być vtwirdzone á ożywione ták iáko ie tu Pan wſpominác racży. *RejAp* 36.

3. *Powołany do życia*, *stworzony*; *vivificatus Vulg* (*8*) : *PatKaz I* 17; Bo gdzieby on nierozmnożył miłoſierdzia ſwego/ wſſákby niebył ożywion [*non vivificabitur*] ſwiát z thymi kthorzy będą dziedźiczyć ná nim. *Leop* 4.*Esdr* 7/67; O ſſalony wieſz że co ty ſieieſz/ nie będzie pierwey ożywiono áżby pierwey obumárło. *Leop* 1.*Cor* 15/36; Bo przed oną pirwſzą beſtią drżał wſzyſtek ſwiát/ á tá iuż nowo ożywiona beſtia byłá tylko iuż iákoby obraz á figurá oney pirwſzey *RejAp* 113, 113; *KuczbKat* 90; *CzechEp* 148; *WujNT* 1.*Cor* 15/36.

Synonimy: **1**. *wskrzeszony*; **2**. *posilony*, *utwirdzony*.

Cf **OBŻYWIONY**, **OŻYWIĆ**, **OŻYTY**

EW